

פרשת וַיִּלֶךְ – ניסיון העושר

נאמר בפרשה: "כִּי אָבִיאֲנֹו אֶל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּיו, זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ, וְאָכַל וְשָׂבַע וְדָשַׁן, וּפְנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם, וְנֶאֱצוּנִי וְהִפֵּר אֶת בְּרִיתִי" (לא כ). עולה מכאן שהשפע הכלכלי שבארץ ישראל יגרום לכך שעם ישראל יפר את הברית עם ה' ויעבוד עבודה זרה. וכך מופיע גם בשירת האזינו: "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל, וַיִּבְעֹט" (לב טו).

על העושר שמביא את האדם לכפירה בקב"ה ולאבדון, אמר שלמה בספר קהלת: "יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רְאִיתִי פֶתַח הַשְּׁמֶשׁ, עֹשֶׂה שְׁמוֹר לְבַעְלָיו לְרַעְתּוֹ" (ה יב), ואמרו במדרש ("שמות רבה" לא ג): זה עושרו של קורח, שהיה עשיר מכל ישראל, וסופו שנבלע באדמה יחד עם כל רכושו. העושר היה גם סיבה לגלות, כמו שאמרו במדרש ("במדבר רבה" כב ו) שבני גד ובני ראובן היו עשירים, וחיבבו את ממונם, וישבו להם בעבר הירדן המזרחי, שקדושתו פחותה מעבר הירדן המערבי, ולפיכך גלו תחילה לפני שאר השבטים (דברי הימים א ה כו).

לדעת הרמב"ם, הניסיון הראשון שנתנסה בו אברהם אבינו הוא הציווי לעזוב את ארץ מולדתו, וכך אמר הקב"ה לאברהם: "לֶךְ לְךָ מֵאֶרֶץ עֵימָוֶה וּמְמֹלְדָתָהּ וּמְבִית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ. וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל, וְאֶבְרַכְךָ, וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֶךָ, וְהָיָה בְּרִכָּה" (בראשית יב א–ב).

שאל הרבי מקוצק: איזה ניסיון יש לאברהם, אם מבטיחים לו שכר כל כך גדול! והתשובה שלו: הניסיון הוא האם אברהם ימשיך להאמין בקב"ה אף על פי שיהיה לו עושר ורוב ברכה!

על ניסיונות העושר והעוני כתב הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים" (פרק א): "כל ענייני העולם – בין טוב ובין רע – הנה הם ניסיונות לאדם: העוני מצד אחד והעושר מצד אחר", ואם האדם יעמוד בניסיון, "הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה להידבק בבוראו".

כיצד אפשר לעמוד בניסיון העשירות ולא לבוא לידי כפירה?

תשובה על כך במדרש ("בראשית רבה" לט יא) המספר על הנהגתו של דוד המלך. מסופר שם שדוד המלך רצה להיזהר בימי הצלחתו שלא להגיע למצב של כפירה בקב"ה, ולכן הוא הנפיק מטבעות שעל צד אחד שלהם היה מוטבע תרמיל ומקל, ועל הצד השני מגדל. המגדל מסמל את ההצלחה ואת מלכותו המבוססת של דוד המלך. אך למה תרמיל ומקל? דוד המלך רצה לזכור גם את הימים הראשונים שלו בטרם מלך, בהיותו נווד חסר כל, ובבורחו מפני אויבים מבית ומחוץ. לכן בצד השני של המטבע היה טבוע מקל ותרמיל.

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

מי שזוכר מה היה מצבו בעבר, לא מתגאה בעושרו בהווה, והוא יודע שכל מה שיש לו – הכל בזכות חסדיו ורחמיו של הקב"ה.

יהי רצון שנזכור תמיד את אזהרת התורה בפרשה, שגם כשנזכה לבוא לארץ ישראל, ארץ זבת חלב ודבש, שלא נתגאה בעושרנו וברווחה הכלכלית שהשגנו, ונמשיך לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב.